

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

РЈЕШЕЊЕ

по Захтјеву за појединачно изузеће споразума од забране подносиоца привредних субјеката PepsiCo, Inc., 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, Сједињене Америчке Државе и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија

Сарајево,
фебруар, 2024. године

Број: УП-01-26-4-025-13/23
Сарајево, 21.02.2024. године

На основу члана 25., члана 42., а у вези са чланом 4. став (3), и чланом 5. Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», број 48/05, 76/07 и 80/09), у поступку по Захтјеву за појединачно изузеће споразума од забране поднесен од привредних субјеката PepsiCo, Inc., 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, САД и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија, запримљеном дана 3. августа 2023. године, под бројем: УП-01-26-4-025-1/23, заступани по заједничком адвокатском уреду Олодару Пребанићу и Арнели Јусуфбашић - Голоман, Маршала Тита 28., 71 000 Сарајево, у смислу члана 4. и 5. Закона о конкуренцији, Конкurencијски савјет на 3. (трећој) сједници одржаној 21. фебруара 2024. године, донио

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се допуштеним појединачно изузеће споразума од забране – Уговор о именовању носиоца ексклузивног права на пуњење са измјеном, са свим пратећим додацима и прилозима, између привредних субјеката PepsiCo, Inc., 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, Сједињене Америчке Државе и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија, закљученог дана 7. августа 2023. године, као и Уговор о именовању носиоца ексклузивног права на пуњење са измјеном, са свим пратећим додацима и прилозима, између Portfolio Concentrate Solutions UC, 70 Sir John Rogerson's Quay, Dublin 2, Република Ирска и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија, закљученог дана 7. августа 2023. године, у смислу члана 4. став (3) и члана 5. Закона о конкуренцији.
2. Појединачно изузеће из тачке (1) диспозитива овог Рјешења, утврђује се на временски период од 5 (пет) година и почиње тећи од дана 7. августа 2023. године, закључењем Уговора о ексклузивној дистрибуцији, у смислу члана 6. став (5) Закона о конкуренцији.
3. Обавезују се привредни субјекти PepsiCo, Inc., 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, САД и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија, да плате административну таксу у укупном износу од 2.000,00 КМ (двје хиљаде конвертибилних марака) у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.
4. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

О б р а з л о ж е њ е

Конкurencијски савјет је дана 3. августа 2023. године запримио Захтјев за појединачно изузеће споразума од забране запримљен под бројем: УП-01-26-4-025-1/23, поднесен од привредних субјеката PepsiCo, Inc., 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, САД (у даљем тексту:

PepsiCo) и Књаз Милош А.Д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија (у даљем тексту: Књаз Милош) (у даљем тексту скупно за PepsiCo и Књаз Милош: Подносиоци захтјева) заступани по адвокату Олодару Пребанићу, Маршала Тита 28., 71 000 Сарајево, у смислу члана 4. и 5. Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09), (у даљем тексту: Закон).

Подносилац захтјева је Захтјев самоиницијативно допунио дана 10. августа 2023. године, поднеском број: УП-01-26-4-025-2/23, дана 14. августа 2023. године, поднеском број: УП-01-26-4-025-3/23, дана 6. новембра 2023. године, поднеском број: УП-01-26-4-025-4/23.

Такође, дана 27. новембра 2023. године, запримљена је Ургенција за поступање број: УП-01-26-4-025-5/23.

Увидом у поднесени захтјев Конкуренцијски савјет је утврдио да исти садржи све потребно за даље поступање, те да је комплетан и уредан у смислу члана 28. став (1) Закона, те је на основу члана 28. став (3) Закона дана 30. јануара 2024. године издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, број: УП-01-26-4-025-6/23.

Конкуренцијски савјет је на основу навода из Захтјева и достављене документације, оцијенио да појединачно изузеће споразума од забране није могуће утврдити без провођења поступка, те је у складу са чланом 32. Закона донио Закључак о покретању поступка број: УП-01-26-4-025-8/23 дана 8. фебруара 2024. године, који је истог дана достављен подносиоцу.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти **PepsiCo, Inc.**, 700 Anderson Hill Road, Purchase, New York, Сједињене Америчке Државе (друштво под потпуном (**)¹ контролом PepsiCo, - **Portfolio Concentrate Solutions UC**, 70 Sir John Rogerson's Quay, Dublin 2, Република Ирска) и **Књаз Милош А.Д. Аранђеловац**, Крћевачки пут 26, 34 300 Аранђеловац, Република Србија.

1.1. Привредни субјекат PEPSICO и Portfolio Concentrate Solutions UC

PepsiCo је глобално друштво за пића, грицкалице и храну. PepsiCo је власник бренда и произвођач концентрата, сирупа и напитака (као што су воћни сокови и спортски напитци), које продаје по Европи и широм свијета (његови главни брендови пића су PepsiCo, 7UP, Gatorade и Tropicana).

Што се тиче концентрата и сирупа, ове производе продаје оператерима за флаширање и конзервирање ради производње газираних безалкохолних пића. PepsiCo такође продаје слане грицкалице и житарице за доручак под брендovima Frito-Lay и Quaker на глобалном нивоу и под брендovima Frito-Lay/Walker и Quaker, по том редослиједу, у Европи.

PepsiCo је такође власник пословања са хладним јухама у Шпањолској (бренд „Alvalle”).

Portfolio Concentrate Solutions UC је (**)¹ зависно друштво PepsiCo које је давалац лиценце за 7UP.

PepsiCo је у Босни и Херцеговини био активан преко свог регистрованог зависног друштва МАРБО д.о.о. за производњу и трговину Лакташи који ће се замијенити са почетком примјене предметног Уговора.

1.2. Привредни субјекти КЊАЗ МИЛОШ

¹ Подаци представљају пословну тајну, у смислу члана 38. Закона о конкуренцији.

Привредно друштво за експлоатацију минералне воде и производњу пића Књаз Милош а.д. Аранђеловац, Крћевачки пут 26, 34300 Аранђеловац, Република Србија, је уписан у Регистар привредних субјеката Републике Србије под бројем: 07347383.

У Босни и Херцеговини привредни субјекат Књаз Милош има у 100% власништву привредно друштво „Маттони БХ“ д.о.о., Колубарска 15, 78000 Бања Лука регистрован код Окружног привредног суда у Бања Луци под матичним бројем:1-15655-00, чија је пословна активност продаја производа Књаз Милош на територији Босне и Херцеговине.

Књаз Милош је међу највећим произвођачима минералне воде, безалкохолних и енергетских пића у Србији. Књаз Милош има развијен положај у дистрибуцији пића у регији, главна дјелатност му је експлоатација, производња и флаширање минералне воде, енергетских пића, газираних безалкохолних пића и негазираних безалкохолних пића.

Књаз Милош пружа услуге лабораторијског испитивања својим купцима будући да има сертификирани лабораториј.

Књаз Милош нуди широку лепезу производа сљедећих брендова:

- Књаз Милош - газирана минерална вода и вода са укусом;
- Aqua Viva - негазирана минерална вода, витаминска вода и вода за спортисте;
- Guarana - енергетско пиће;
- Remix Књаз - газирано безалкохолно пиће;
- Tube - негазирано безалкохолно пиће;
- Голф - „економично“ негазирано и газирано безалкохолно пиће;
- Густо-бренд сокова и нектара, који се махом продаје преко HoReCa продајног канала, као и
- No Sleep, high-end енергетско пиће.

Књаз Милош је 2019. године постао дио Mattoni групе која има појединачну контролу над Књаз Милошем, након што је Knjaz Miloš Holdings B.V., привредно друштво које је основано у складу са законима Низоземске, са регистрованим сједиштем на адреси Sheerhol булевар 403/кула Ц-4, 1118БК, Низоземска, регистровано у регистру Привредне коморе Холандије под бројем 74756125 (у даљем тексту: КМ Holdings B.V.), стекао (**) учешћа у Књаз Милошу.

Чланови Knjaz Miloš Holdings B.V. су: Маттони 1873, а.с. и швицарска компанија Frito-Lay Trading Company (Europe) G.m.b.H. Крајњи контролни члан Frito-Lay-a је PepsiCo и PepsiCo стога има мањинско, односно не-контролно учешће у Књаз Милошу.

2. Правни основ – Уговори између PepsiCo, PCSU и Књаз Милош

Правни основ поднесеног захтјева за појединачно изузеће споразума, представљају Уговори о именовану носиоца ексклузивног права на пуњење са свим додацима, закључен између PepsiCo и Књаз Милош-а дана 29. априла 2022. године (у даљем тексту: Pepsi Уговор из 2022.), са измјеном са свим њеним додацима (у даљем тексту: Измјена Pepsi Уговора из 2023.) закључених дана 7. августа 2023. године (Pepsi Уговор из 2022. и Измјена Pepsi Уговора из 2023. у даљем тексту заједно: Пепси Уговор).

- На основу Pepsi Уговора, PepsiCo именује Књаз Милоша за свог ексклузивног:

(**)

- Такође, као други Уговор који је предмет оцјене изузећа у овом поступку представља Уговор између Portfolio Concentrate Solutions UC, друштво основано у складу са законима Ирске, са сједиштем на адреси 70 Sir John Rogerson's Quay, Dublin 2, Ирска, матични број 609414 (у даљем тексту: PCSU) друштво у потпуном власништву PepsiCo, и Књаз Милош, су закључили дана 29. априла 2022. године Уговор о именовану носитеља ексклузивног права (**) напитка који се продају под брандом 7UP (у даљем тексту: 7UP Уговор из 2022.) са измјеном са свим њеним додацима (у даљем тексту: Измјена 7UP Уговора из 2023.) закључених дана 7. августа 2023. године (7UP Уговор из 2022. и Измјена 7UP Уговора из 2023. у даљем тексту заједно: 7UP

Уговор) (у даљем тексту напитци Pepsi, Pepsi-Cola, Pepsi Max, Mirinda, Ivi, Evervess и 7UP: Производи).

- Према одредби члана 2.1 Уговора, PepsiCo даје Књаз Милошу (**).

Pepsi Уговор из 2022. и 7UP Уговор из 2022. садрже Уговор о развоју пословања, док Измјена Pepsi Уговора из 2023. и Измјена 7UP Уговора 2023. не садрже било какве рестриктивне одредбе, из права конкуренције, већ само регулишу комерцијалне услове предложеног именована.

- Према одредбама Уговора датум ступања на снагу Уговора ће бити након истека седам дана од дана када је Савјет или донио одлуку којом одобрава стицање контроле над циљним пословањем или је провођење Уговора на други начин одобрена у складу са Законом о конкуренцији, али не прије 1. јануара 2024. године.

- Будући да је лиценца искључива и довољно је дугог трајања и да ће довести трајних промјена у контроли учесника на тржишту, провођење Уговора је створило и обавезу пријаве концентрације на страни Књаз Милоша, а обзиром да ће Књаз Милош стећи контролу над дијелом PepsiCo-ове самосталне пословне јединице у смислу члана 12. став (1) тачка (б) Закона, а која је Рјешењем Конкуренијског савјета број: УП-02-26-1-024-12/23 од 20. децембра 2023. године оцијењена као допуштена.

3. Релевантно тржиште

Како би утврдио је су ли испуњени услови за појединачно изузеће, Конкуренијски савјет је приликом оцјене предметног уговора утврдио релевантно тржиште производа/услуга и релевантно географско тржиште у складу са чланом 3. Закона, те одредбама Одлуке о утврђивању релевантног тржишта.

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Књаз Милош у Босни и Херцеговини врши велепродају газираних и негазираних минералних вода, велепродају енергетских пића, велепродају газираних безалкохолних пића и велепродају негазираних безалкохолних пића, а PepsiCo и PCSU као власници жигова дају ексклузивну дугорочну лиценцу Књазу Милошу да буде пунилац и ексклузивни произвођач, продавац и дистрибутер производа спремних за конзумацију под *žigovima* Pepsi, Pepsi-Cola, Pepsi Max, Mirinda, Ivi, Evervess и 7UP, на територији Босне и Херцеговине.

Узимајући у обзир дјелатности странака Уговора, тј. Књаз Милош, PepsiCo и PCSU, као релевантно тржиште је утврђено тржиште производње, велепродаје и дистрибуције газираних безалкохолних пића.

У погледу релевантног географског тржишта, исто треба дефинисати као територију Босне и Херцеговине, имајући у виду да ће се пословање обављати на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Слиједом изнесенога, под релевантним тржиштем овог поступка сматра се тржиште производње, велепродаје и дистрибуције газираних безалкохолних пића на територији Босне и Херцеговине.

4. Анализа релевантног тржишта

У достављеном Захтјеву, за потребе оцјене доказа Подносилац захтјева је доставио и попис и процјену тржишних учешћа главних конкурената на релевантном тржишту, на релевантном тржишту на којем се одражавају ефекти споразума, приказано у Табели 1.

Табела 1.

Р.бр.	Назив пословног субјекта	Обим продаје (мил. лит.)	Вриједност продаје (мил. КМ)	Тржишно учешће по вриједности %	Тржишно учешће по обиму %
1	Coca Cola	(**)	(**)	(**)	(**)
2	Fortenova Grupa	(**)	(**)	(**)	(**)
3	PepsiCo	(**)	(**)	(**)	(**)
4	Atlantic Grupa	(**)	(**)	(**)	(**)
5	Sinalco	(**)	(**)	(**)	(**)
6	Витинка АД	(**)	(**)	(**)	(**)
7	Bony	(**)	(**)	(**)	(**)
8	Пивара Тузла дд	(**)	(**)	(**)	(**)
9	Suntory Holdings Limited	(**)	(**)	(**)	(**)
10	Књаз Милош	(**)	(**)	(**)	(**)
11	Лимона	(**)	(**)	(**)	(**)
12	Nestle	(**)	(**)	(**)	(**)
13	Остали	(**)	(**)	(**)	(**)
	Укупно (PepsiCo+Књаз Милош)	(**)	(**)	(**)	(**)
	Укупно	(**)	(**)	(**)	(**)

Извор: Подаци из Пријаве – Global Data и Market Analysers - Средњи мечај еур-а 1 ЕУР – 1,955830 КМ на дан 10.10.2023. године Централна банка БиХ (узето приликом израчуна вриједности продаје)

Из достављених података видљиво је да везано за тржиште газираних безалкохолних пића на територији Босне и Херцеговине, према важећим подацима странке Уговора имају укупно (***) укупног учешћа на тржишту Босне и Херцеговине, како по обиму продаје, тако и по вриједности проданих производа.

Стога је видљиво из достављених података како је релевантно тржиште овог поступка високо конкурентно тржиште.

5. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

У складу са чланом 4. став (1) Закона, забрањени су споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услова, ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања, подјелу тржишта или извора снабдијевања, примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију, закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да

прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези са предметом споразума.

У смислу члана 4. став (3) Закона, предметни споразуми нису забрањени ако доприносе унапрјеђењу производње или дистрибуције робе и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији економског развоја и техничког развоја, при чему потрошачима омогућавају правичан удио користи која из њих произилази, а који намећу само ограничења нужна за постизање циљева и не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа или услуга.

У складу са чланом 5. став (1) Закона, Конкуренцијски савјет, на захтјев једне или више странака у споразуму/уговору може донијети рјешење о појединачном изузећу од забране споразума, из члана 4. став (1) Закона, ако споразум/уговор испуњава услове, из члана 4. став (3) Закона.

Оцјена о томе да ли је Уговор забрањен или није, овиси о економској и правној анализи услова на релевантном тржишту, односно о омјеру између њихових позитивних и негативних ефеката. При томе у обзир треба узети природу Уговора, подручје и циљеве Уговора, конкурентске односе између уговорних страна. Уговорне стране морају доказати да је ограничење тржишне конкуренције нужно за постизање одређених објективних економских користи. Нужност ограничења утврђује се према приликама на тржишту и трајању уговора.

Анализом достављеног Уговора, Конкуренцијски савјет је утврдио да исти садржи одредбе које ограничавају тржишну конкуренцију, у смислу члана 4. став (1) Закона, те да истовремено исти испуњава и услове из члана 4 став (3) Закона.

Наиме, приликом анализе одредби достављеног Уговора, Конкуренцијски савјет је посебно извршио увид у сљедеће одредбе Уговора:

(**)

Према наводима из Захтјева, сва ограничења садржана у Уговору, су нужна за постизање циљева Уговора, Уговорена су искључиво ради очувања и побољшања квалитете самих производа и њихове дистрибуције, а не ради ограничавања, нарушавања или спрјечавања конкуренције на релевантном тржишту у Босни и Херцеговини. Обзиром на динамику, структуру и отвореност релевантност тржишта, ограничења која садржи Уговор, немају објективни капацитет да значајно ограниче, наруше или спријече конкуренцију на релевантном велепродајном тржишту, што је услов који је прописан чланом 4. Закона да би се споразум сматрао забрањеним.

Дакле, Конкуренцијски савјет је увидом у одредбе достављених Уговора утврдио како исти не садржи тешка ограничења конкуренције, те да су разлози ограничења нужни за постизање циљева, посебно имајући у виду релативно мало тржишно учешће на релевантном тржишту, у упоредби највећим конкурентима, Соса Cola-ом, а и Fortenova Групом.

Да би се Уговор могао појединачно изузети од примјене одредаба о забрањеним споразумима из члана 4. став (1) Закона, исти мора испуњавати услове утврђене ставом (3) истог члана Закона.

Члан 4. став (3) Закона, прописује два позитивна и два негативна услова за појединачно изузеће споразума који морају бити испуњени кумулативно и за све вријеме трајања споразума.

Позитивни критеријуми су сљедећи:

- а) Споразум мора доприносити унапрјеђењу производње или дистрибуције роба и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоције техничког и економског развоја,
- б) Споразум мора пружити потрошачима правично учешће користи која из њих произилази.

Негативни критеријуми су сљедећи:

- a) Споразумом се не смију привредним субјектима наметати ограничења која нису нужна за постизање наведених циљева и
- b) Споразумом се не може привредним субјектима омогућити искључивање конкуренције у битном дијелу предметних роба и/или услуга.

Након свеобухватне анализе свих утврђених доказа и чињеница, Конкуренцијски савјет је утврдио да су испуњени услови из члана 4. став (3) Закона, имајући у виду и наводе Подносиоца захтјева, како слиједи:

- 1) Унапрјеђење производње и промета
(**)
- 2) Подстицање техничког или економског напретка
(**)
- 3) Укупни ефекти које Уговор има на тржиште
 - (i) Ефекти на цијене
(**)
 - (ii) Ефекти на квалитет
(**)
 - (iii) Увођење иновација
(**)
 - (iv) Проширење избора
(**)

Конкуренцијски савјет је на основу свих достављених доказа, оцијенио да, иако предметни Уговори садрже одредбе из забрањених споразума (из члана 4. став (1) Закона), да је Подносилац захтјева у довољној мјери аргументовао и доказао испуњеност Законом прописаних услова за појединачно изузеће предметног рестриктивног Уговора од забране, будући да ће исти допринијети унапрјеђењу производње или дистрибуције роба и/или услуга у Босни и Херцеговини, промоцију техничког и економског развоја, при чему ће потрошачима омогућити правичан удио користи која из њих произилази, јер се закључивањем и провођењем предметних Уговора намећу само ограничења нужна за постизање циљева и не искључују конкуренције у битном дијелу предметних производа и/или услуга, у смислу члана 4. став (3) Закона, па је слиједом тога Конкуренцијски савјет је одлучио како у тачки 1. овог Рјешења.

Будући да је чланом 6. став (2) Закона утврђено да појединачно изузеће не може трајати дуже од пет година, а ставом (5) истог члана да појединачно изузеће важи од дана закључивања споразума, а када садржи услове и забране важи од дана доношења, односно најкасније од испуњења услова, а како је предметни Уговор потписан дана 7. августа 2023. године, Конкуренцијски савјет је одлучило као у тачки 2. овог Рјешења.

На основу наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 1. и 2. диспозитива овог Рјешења.

6. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са одредбом члана 2. став (1) тарифни број 107. тачка а) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренцијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06 и 18/11) је дужан платити административну таксу у износу од 2.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

На основу наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 3. диспозитива овог Рјешења.

7. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није допуштена жалба.

Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједница

Адиса Бегин

Доставити:

- Подносиоцу захтјева, и
- у спис;